

Dr. Vida Gábor munkásságának ismertetése

Vida Gábor 1935. március 24.-én született Budapesten. 1953-ban érettségizett, majd felvették az Eötvös Loránd Tudományegyetemre, ahol 1957-ben kapta meg biológia-kémia tanári szakos diplomáját. Két évvel később Soó Rezsónél doktorált az erdélyi bükkösökről írt tanulmányával. 1957 és 1960 között a Szőlészeti Kutató Intézetben dolgozott, majd egy évig középiskolában tanított. 1961-ben a Magyar Tudományos Akadémia Genetikai Intézetének munkatársa lett, ahol tudományos fejlődésére nagy hatással volt Györffy Barna. Közben több alkalommal töltött 3-4 hónapot a British Science Research Council ösztöndíjával a University of Leeds botanikai tanszékén Prof. Irene Manton meghívására, ahol a páfrányok polyploidias fajkeletkezését cytogenetikai módszerekkel tanulmányozta. Az itteni kutatókkal és a Nobel-díjas svájci T.Reichsteinnel közösen végzett kutatásai során több ma élő faj eredetét tisztázták, s egy természetben nem létező új fajt is sikerült előállítaniuk. 1965-ben védte meg a biológiai tudományok kandidátusi, 1973-ban akadémiai doktori értekezését. 1970-től az MTA Botanikai Kutató Intézete mikroevolúciós csoportjának vezetője volt. 1973-ban lett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudomány Karán a Genetikai tanszékének vezetője, ahol megszervezte a modern genetika és az ezen az alapon álló evolúció oktatását. Ugyanitt az MTA és az ELTE közös evolúció-genetikai kutatócsoportjának munkáját is irányította. A tanszéket 2005-ig vezette. 2004 és 2006 között az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetének (Vácrátót) igazgatója volt. 1985-ben választották a Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd 1993-ban rendes tagjává. 1988 és 1992 között a Tudományos Minősítő Bizottság tagja volt, valamint 1989 és 1991 között az Európai Evolúció-biológiai Társaság alelnöki tisztét töltötte be. Ugyanekkor a Magyar UNESCO-Bizottság alelnöke és 1993 és 1999 között a Magyar Genetikusok Egyesületének elnöke volt.

Díjai, elismerései

- Pro Natura díj (1996)
- Széchenyi-díj (1997)
- Ipolyi Arnold tudományfejlesztési díj (2001, OTKA)
- Deák Ferenc kutatási díj (2004, Pro Renovanda Cultura Hungariae)
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (2006)

Dr. Vida Gábor a hatvanas évek óta folyamatosan vett részt nagyobb nemzetközi programokban (IBP, SCOPE, MAB), ahol szembesült az emberi tevékenységek kedvezőtlen környezeti hatásaival. Ezek gyökereit kutatva jutott el **A fenntartható reménytelenség(em) okai** című könyvének megírásához. A mű vázlata röviden összefoglalja Dr. Vida Gábor székfoglaló előadásának főbb mondanivalóit is, melyeket a Föld minden lakójának meg kellene szívélnie.

A globális helyzetfelmérés sötét képe (diagnózisa):

Romló „környezet” (levegő, vizek, talajok, élővilág), növekvő ökológiai lábnyom
Fogyatkozó erőforrások (energia, nyersanyagok, víz, termőtalaj)
Globális klímaváltozás ijesztő jelei
Pusztuló biodiverzitás, romló ökoszisztéma-szolgáltatások
Növekvő egyenlőtlenség (országok között és országon belül)
Növekvő eladósodás
Társadalmi-gazdasági-politikai rendszerek válsága
Rendszerben látás/kezelés hiánya

Eltorzultan anyagi, individualista, versengő embermodell
A probléma súlyának (emberiség túlélése) fel nem ismerése

...

1. A megoldás/irányváltás (terápia) akadályai:

- Tüneti kezelések a mélyebb okok azonosítása helyett
- Gazdasági növekedékényszer, (kamatozó pénz, "fogyasztói társadalom", Kuznets-görbe illúziója)
- Alternatívák hiánya ill. gyakorlati kidolgozatlansága
- A jövő „diszkontálása” a gazdaságban és politikában
- Globalizált problémák globális kormányzás nélkül
- Politikai-gazdasági vezetés ellenérdekeltsége
- „Szak”emberek beszűkültsége, a rendszerszemlélet hiánya
- A sürgősség szükségességének fel nem ismerése (ok-okozat időelcsúszása, napi gondok prioritása)
- Vakhit az emberi leleményességben, a tudomány és technika mindenhatóságában
- Fogadókészség globális hiánya a kedvezőtlen hatások miatt (fogyasztás visszafogása, életmódváltás)
- Önámító pótcselekvések megnyugtató hatása...

Budapest, 2017.04.03.

Dr. Kerpel-Fronius Sándor
SzITA Természettudományi Osztály Elnöke